

CÁCH MẠNG CÔNG NGHIỆP 4.0 VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG CÁN BỘ, CÔNG CHỨC TẠI TỈNH KON TUM

Nguyễn Thị Ngân*

ABSTRACT

The Industrial Revolution 4.0 is having a profound impact on all areas of social life, including the training and retraining of cadres and civil servants. This article analyzes the problems posed to the training and fostering of cadres and civil servants in Kon Tum province, thereby proposing solutions to contribute to the innovation of cadre training and fostering civil servants today to meet the requirements of the Industrial Revolution 4.0.

Keywords: Industrial Revolution 4.0, training, fostering, cadres and civil servants.

Ngày nhận bài: 29/5/2021; Ngày phân biên: 4/6/2021; Ngày duyệt đăng: 9/6/2021

1. Đặt vấn đề

Về mặt lịch sử, cho đến nay, loài người đã trải qua ba Cuộc Cách mạng công nghiệp (CMCN) và đang tiến hành cuộc cách công nghiệp lần thứ tư. CMCN lần thứ nhất bắt đầu từ giữa thế kỷ XVIII đến giữa thế kỷ XIX, với đặc trưng là sử dụng nước và hơi nước, để cơ khí hóa sản xuất. CMCN lần thứ hai diễn ra vào nửa cuối thế kỷ XIX đến đầu thế kỷ XX, với đặc trưng sử dụng năng lượng điện và động cơ điện, để tạo ra dây chuyền sản xuất hàng loạt. CMCN lần thứ ba bắt đầu từ khoảng những năm đầu thập niên 60 thế kỷ XX đến cuối thế kỷ XX, với đặc trưng sử dụng công nghệ thông tin (CNTT) và máy tính, để tự động hóa sản xuất. CMCN 4.0 được bắt đầu từ thế kỷ XXI. Biểu hiện đặc trưng của cuộc cách mạng này là sự xuất hiện của các công nghệ mới có tính đột phá về chất như trí tuệ nhân tạo, big data, in 3D...

Hiện nay, CMCN 4.0 phát triển nhanh chóng, tạo ra những thay đổi to lớn trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội. Trong xu thế mới, đòi hỏi đội ngũ cán bộ (ĐNCB), công chức phải luôn trao dồi, học tập, rèn luyện để nâng cao kỹ năng nghiệp vụ; chất lượng của ĐNCB, công chức thể hiện ở tính năng động, sáng tạo, vững vàng về ý thức chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống đúng mực.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Những vấn đề đặt ra đối với công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ (BDCB), công chức tại tỉnh Kon Tum trong cuộc CMCN 4.0

ĐNCB, công chức của tỉnh Kon Tum hiện có

3.846 người. Trong đó, công chức cấp tỉnh 1.150 người, chiếm 29,9%; công chức hành chính nhà nước cấp huyện 713 người, chiếm 18,54%; công chức xã, phường, thị trấn 1.983 người chiếm 51,56%. Hầu hết cán bộ, công chức (CBCC) tỉnh Kon Tum được rèn luyện, thử thách trong thực tiễn, có bản lĩnh chính trị vững vàng, có tinh thần trách nhiệm cao và thực hiện nghiêm túc đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước; có phẩm chất đạo đức cách mạng, có lối sống giản dị, gần gũi, gắn bó với quần chúng nhân dân, am hiểu tình hình kinh tế-xã hội của địa phương.

Trong những năm qua, Kon Tum đã tổ chức đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ, trình độ lý luận chính trị trên 43.497 lượt CBCC (kể cả cán bộ, công chức cấp xã và người hoạt động không chuyên trách cấp xã). Bồi dưỡng kỹ năng hoạt động cho 2.767 đại biểu Hội đồng nhân dân các cấp; bồi dưỡng kiến thức quản lý nhà nước theo chức danh, vị trí công tác cho 23.760 CBCC cấp tỉnh; 1.000 lượt CBCC bồi dưỡng tiếng dân tộc thiểu số; đặt biệt, đào tạo, BDCB xã, phường, thị trấn có trình độ cao đẳng, đại học cho 795 CBCC; đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị trình độ trung cấp và sơ cấp cho 635 lượt CBCC cấp xã và dự nguồn CBCC cấp xã; bồi dưỡng kiến thức quản lý nhà nước theo chức danh, vị trí công tác cho 5.508 CBCC cấp xã; bồi dưỡng ngắn hạn về kỹ năng chuyên môn, nghiệp vụ cho gần 9.032 lượt CBCC cấp xã và người hoạt động không chuyên trách ở cơ sở; thực hiện quy hoạch phát triển nhân lực giai đoạn 2011-2020 đã giải quyết kịp thời sự thiếu hụt về số lượng, chất lượng của

* ThS. Phân hiệu Đại học Đà Nẵng tại Kon Tum

ĐNCB, công chức cấp xã; trình độ, năng lực lãnh đạo, chỉ đạo của ĐNCB, công chức cấp xã được nâng lên, góp phần quan trọng giữ vững ổn định chính trị, đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội. Thực hiện chính sách đào tạo, BDCB, công chức cấp xã theo Quyết định 1956/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ, hàng năm đã được tổ chức bồi dưỡng khoảng 2.400 học viên đã góp phần nâng cao năng lực, nghiệp vụ cho ĐNCB, công chức cấp xã trong việc thực thi nhiệm vụ.

CMCN 4.0 đang từng bước tác động và đặt ra cho công tác đào tạo BDCB, công chức tại tỉnh Kon Tum những vấn đề sau:

- *Thứ nhất*, về mục tiêu đào tạo, bồi dưỡng CBCC. CMCN 4.0 đòi hỏi người CBCC nói chung và CBCC trên địa bàn tỉnh Kon Tum nói riêng phải nắm vững lý luận chính trị, chủ nghĩa Mác- Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vận dụng lý luận vào thực tiễn một cách sáng tạo và linh hoạt. Đồng thời, tiếp nhận và vận dụng những thành tựu khoa học của nhân loại để phát triển kinh tế- xã hội. Để đạt được mục tiêu trên, trong quá trình đào tạo, bồi dưỡng tập trung xây dựng các năng lực, kỹ năng cơ bản của người học như năng lực tổng kết thực tiễn, tư duy phân tích- tổng hợp, kỹ năng lập kế hoạch, kỹ năng giải quyết vấn đề, khả năng thích ứng.

- *Thứ hai*, với đặc thù là tỉnh miền núi, có nhiều dân tộc thiểu số định cư nên đối tượng đào tạo, bồi dưỡng ở Kon Tum rất đa dạng nhưng chương trình đào tạo lại thiếu linh hoạt. Nội dung đào tạo, bồi dưỡng cho CBCC nhiều năm nay đã có sự đổi mới. Tuy nhiên, vẫn còn nặng về mặt lý thuyết, nhẹ về năng lực tổng kết thực tiễn và kỹ năng, nhất là kỹ năng mềm. Điều này dẫn đến chất lượng đào tạo chưa đáp ứng được yêu cầu của thời đại mới. Trình độ năng lực của CBCC chưa ngang tầm với nhiệm vụ, hụt hẫng về năng lực, thiếu các kỹ năng hành chính, ngoại ngữ và kiến thức chuyên môn nghiệp vụ, đặc biệt là công chức hành chính nhà nước ở cấp xã.

Môi trường cạnh tranh và sáng tạo của CMCN 4.0 đòi hỏi người CBCC ở mỗi vị trí việc làm ngoài các năng lực và kĩ năng cần thiết còn phải có khả năng tự học, khả năng kết nối giữa thế giới thực và ảo. Đây là những vấn đề còn thiếu trong chương trình, nội dung đào tạo, BDCB, công chức ở Kon Tum hiện nay.

- *Thứ ba*, dưới tác động của CMCN 4.0, các hình thức đào tạo trực tuyến, những lớp học ảo, GV ảo, thiết bị ảo có tính mô phỏng, bài giảng được số hóa... sẽ trở thành xu hướng đào tạo phổ biến trong

thời gian tới. Điều này tạo nên áp lực rất lớn cho các cơ sở đào tạo cũng như ĐNCB giảng dạy. Hiện nay, cơ sở vật chất và hạ tầng CNTT phục vụ cho hoạt động học tập ở Kon Tum còn lạc hậu, thiếu thốn. ĐNCB giảng dạy chưa thích ứng với phương pháp đào tạo mới nên việc đổi mới phương pháp giảng dạy diễn ra còn chậm.

- *Thứ tư*, CMCN 4.0 đòi hỏi phải nâng cao chất lượng GV. Vai trò của khoa học, công nghệ đối với lĩnh vực giáo dục, đào tạo là rất lớn nhưng nó vẫn không thay thế được vai trò của người thầy giáo. Sinh thời Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Không có thầy giáo thì không có giáo dục... không có giáo dục, không có cán bộ thì không nói gì đến kinh tế- văn hóa”. Bất kì thời đại nào thì người thầy cũng là yếu tố quyết định đến chất lượng của người học. Hiện nay, GV tham gia vào công tác đào tạo, BDCB, công chức tại tỉnh Kon Tum nhìn chung đã được chuẩn hóa về bằng cấp, chuyên môn giỏi, có nhiều kinh nghiệm trong giảng dạy và nghiên cứu khoa học. Tuy nhiên, vẫn có một bộ phận GV còn hạn chế về kiến thức thực tiễn, chưa tham gia sâu vào hoạt động nghiên cứu khoa học, thiếu các kỹ năng về CNTT, thụ động trong việc đổi mới phương pháp giảng dạy.

- *Thứ năm*, đặc trưng của dạy học hiện nay là lấy người học làm trung tâm. Điều này đòi hỏi người học phải tích cực, chủ động trong suốt quá trình học. Tuy nhiên đa số người học là CBCC khi tham gia vào các lớp đào tạo, bồi dưỡng vẫn còn thụ động, tâm lý ngại đám đông, ngại thay đổi vẫn còn. Nội bật là việc sử dụng kỹ năng hành chính và kỹ năng CNTT của công chức cấp xã còn thiếu và yếu.

2.2. Giải pháp đổi mới công tác đào tạo, BDCB, công chức tại tỉnh Kon Tum đáp ứng yêu cầu của cuộc CMCN 4.0

Để xây dựng được ĐNCB, công chức có năng lực, phẩm chất, uy tín đáp ứng yêu cầu thực tiễn của thời kỳ mới, Kon Tum cần thực hiện tổng hợp các giải pháp sau:

- *Một là*, tổ chức học tập, quán triệt Nghị quyết 52- NQ/TW, ngày 27-9-2019 của Bộ Chính trị khóa XII về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc CMCN lần thứ tư cho toàn thể CBCC trên địa bàn tỉnh Kon Tum nhằm nâng cao nhận thức về tính cấp thiết phải chủ động tham gia tích cực và có hiệu quả CMCN 4.0; nghiên cứu và ban hành đầy đủ hệ thống văn bản pháp luật về đào tạo, BDCB, công chức, viên chức; hoàn thiện cơ chế, chính sách dành cho ĐNGV và người học. Với những địa bàn đặc biệt

khó khăn trong tinh cần phải xây dựng cơ chế đặc thù cho CBCC nhằm khơi dậy tinh thần cống hiến, tận tụy phục vụ nhân dân.

- Hai là, đổi mới chương trình, nội dung đào tạo, bồi dưỡng để thích nghi với môi trường sáng tạo và cạnh tranh của CMCN 4.0. Các cơ sở đào tạo phải xây dựng chương trình, nội dung đào tạo linh hoạt cho từng đối tượng dựa trên vị trí việc làm, phải xác định được chất lượng tối thiểu của người học sau khi tham gia các lớp đào tạo, bồi dưỡng thông qua các chỉ số về kiến thức, phẩm chất và năng lực cụ thể.

- Ba là, đầu tư xây dựng cơ sở vật chất phục vụ cho hoạt động dạy và học. Xây dựng và cải tạo nâng cấp các cơ sở đào tạo bồi dưỡng trên địa bàn tỉnh Kon Tum. Đầu tư mua sắm các thiết bị đào tạo cơ bản như máy tính, máy chiếu, loa, micro, ... Xây dựng các phần mềm đào tạo bồi dưỡng hiện đại về quản trị nhân sự và quản lý dữ liệu điện tử; nâng cấp đường truyền internet để đáp ứng nhu cầu học tập mọi lúc, mọi nơi.

- Bốn là, đổi mới phương pháp dạy học. Sự phát triển của công nghệ mới và IoT đòi hỏi GV phải đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng lấy người học làm trung tâm. Trong phương pháp này, GV đóng vai trò là người hướng dẫn, điều phối tạo ra môi trường học tập cho người học, người học phải tìm tòi, khám phá, phát hiện, khai thác và xử lý thông tin để tự hình thành năng lực và phẩm chất. Tùy vào đối tượng người học, GV cần áp dụng các phương pháp dạy học tích cực thích hợp, đồng thời vận dụng tối đa và hiệu quả CNTT vào hoạt động dạy học.

- Năm là, nâng cao chất lượng ĐNGV, để đáp ứng được yêu cầu của môi trường giảng dạy mới, ĐNGV cần phải được thường xuyên bồi dưỡng nâng cao năng lực chuyên môn, năng lực sử dụng CNTT trong giảng dạy, năng lực nghiên cứu khoa học, trình độ ngoại ngữ.

+ Nâng cao năng lực chuyên môn: Tạo điều kiện cho GV tham gia các chương trình đào tạo tiên tiến trong nước và quốc tế. Xây dựng các chương trình đào tạo thường xuyên dưới nhiều hình thức khác nhau, trên cơ sở tận dụng CNTT để kết nối với GV các trường, học viện chính trị trên cả nước nhằm giúp GV trao đổi kiến thức chuyên môn và phương pháp giảng dạy.

+ Nâng cao năng lực sử dụng CNTT trong giảng dạy: Tổ chức các lớp bồi dưỡng tin học, phương pháp sử dụng CNTT giúp GV có thể làm chủ quá trình giảng dạy của mình. Nâng cao trách nhiệm của GV đối với việc ứng dụng CNTT trong dạy học.

+ Phát triển năng lực nghiên cứu khoa học cho GV: Nghiên cứu khoa học vừa giúp cho GV củng cố kiến thức chuyên môn của mình, vừa mở rộng hiểu biết về các lĩnh vực khác từ đó nâng cao chất lượng giảng dạy.

+ Nâng cao trình độ ngoại ngữ: Đây là một trong những yêu cầu quan trọng của việc nâng cao chất lượng GV trong CMCN 4.0. Nhà trường cần xây dựng các cơ chế chính sách để giúp GV nâng cao trình độ ngoại ngữ, bên cạnh đó mỗi GV cần phải lập kế hoạch tham gia các lớp bồi dưỡng ngoại ngữ ngắn hạn, hoặc dài hạn, tận dụng CNTT để tự nâng cao trình độ của bản thân.

3. Kết luận

Có thể khẳng định, nhân tố con người mà nhất là CBCC có vai trò quyết định đến sự thành công của nền hành chính công tại tỉnh nhà. Vì vậy, đào tạo, bồi dưỡng thường xuyên để nâng cao trình độ chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp; số lượng và chất lượng đội ngũ phục vụ các hoạt động trong hệ thống chính trị của Kon Tum trở thành nhiệm vụ xuyên suốt mà các cấp, các ngành và nhất là các cơ quan chuyên môn truyền tải những nội dung, chương trình đổi mới, hiện đại trở thành vấn đề cấp bách. Đi đôi với những đòi hỏi của thực tiễn cần thực hiện tổng hợp các biện pháp trên để thúc đẩy toàn diện ĐNCB, công chức phục vụ tốt nhân dân, thể hiện tính ưu việt của hệ thống chính trị nước ta nói chung và tỉnh Kon Tum nói riêng.

Tài liệu tham khảo

1. Thủ Tướng Chính phủ (2017), *Chi thị 16/CT-TTg/2017 “Về tăng cường năng lực tiếp cận cuộc CMCN lần thứ 4”*, Hà Nội.
2. Tỉnh Ủy tỉnh Kon Tum (2019), *Kế hoạch số 113-KH/TU ngày 17-10-2019 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy thực hiện Nghị quyết số 39-NQ/TW, ngày 15-01-2019 của Bộ Chính trị về “Nâng cao hiệu quả quản lý, khai thác, sử dụng và phát huy các nguồn lực của nền kinh tế”*, Hà Nội.
3. Tỉnh Ủy tỉnh Kon Tum (2019), *Kế hoạch số 3228/KH-UBND ngày 04/12/2019 của Ủy ban nhân dân tỉnh về thực hiện Kế hoạch số 113-KH/TU ngày 17-10-2019 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy thực hiện Nghị quyết số 39-NQ/TW ngày 15-01-2019 của Bộ Chính trị về “nâng cao hiệu quả quản lý, khai thác, sử dụng và phát huy các nguồn lực của nền kinh tế”*, Hà Nội.
4. Klaus Schwab (2015), *CMCN lần thứ tư*, NXB chính trị Quốc gia- Sự thật, Hà Nội, 2018.